

2/451-11024/32954

ADANET ve KALKINMA PARTISI
T B M M Grup Başkanlığı
Tarih : 03.05.2005
Sayı : 884

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile gerekçesi ilişikte sunulmuştur. Gereğini saygılarımla arz ederim.03.05.2005

Zeyid ASCAN
Tokat Mv.
Bakan

Hasan KARA
Kilis Milletvekili

GENEL GEREKÇE

13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, 29/12/2004 tarihli ve 25685 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmış olup, 01/06/2005 tarihinde yürürlüğe girecektir. Ancak, söz konusu Kanunun uygulanmasına başlandığında ortaya çıkabilecek muhtemel aksaklık ve eksiklikler tespit edilmiş ve bunları gidermek amacıyla bir kısım maddelerde değişik yapılması zorunlu hâle gelmiştir. Bu nedenle Tasarı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 9 uncu maddesinin beşinci fıkrası, sadece süreli hapis cezasına mahkum olan hükümlülerin diğer ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine imkân sağlamakta olup, yapılan bu değişiklik ile müebbet hapis cezasına mahkum olanlar veya maddenin üçüncü fıkrası gereğince yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarına gönderilenlerin de diğer ceza infaz kurumlarına belli şartların sonucunda gönderilmesine imkân sağlanacaktır.

Madde 2- 5275 sayılı Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendine göre, gözlem sonunda bütün hükümlülerin dosyalarının Bakanlığa gönderilmesi ve hükümlünün gönderileceği infaz kurumunun Bakanlıkça belirlenmesi gerekmektedir. Yapılan bu yeni düzenleme ile, gözlem ve sınıflandırma sonunda idare ve gözlem kurulunca aynı ceza infaz kurumunda veya bağlı mülhakat ceza infaz kurumlarında kalması uygun bulunan hükümlülerin dosyaları Bakanlığa gönderilmeyecek ve buldukları veya Cumhuriyet başsavcılığınca gönderilecekleri mülhakat ceza infaz kurumunda infaza devam olunacak ve böylece gereksiz yazışma ve masrafın önüne geçilecektir.

Madde 3- 5275 sayılı Kanununun 31 inci maddesine göre kurum yönetimi iyi halli olan bir hükümlüyü kurum hizmetlerinde çalıştırılabilmesi için cezasının en az bir yılını çekmiş olması gerekmektedir. Yapılan bu değişiklik ile iyi halli hükümlülerin idare ve gözlem kurulu kararı ile, kurum yönetimi tarafından durumlarına uygun kurum içi hizmetlerde herhangi bir süre koşulu aranmaksızın çalıştırılabilecek ve böylelikle üretken olmaları, sosyalleşmeleri ve tahliye sonrasına hazırlanmaları sağlanacaktır.

Madde 4- 5275 sayılı Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrasında, kınama ve bazı etkinliklere katılmaktan alkoyma disiplin cezalarının kurumun en üst amiri tarafından verilip uygulanacağı belirtilmiştir.

Çocuklar hakkında 5275 sayılı Kanununun 46 ncı maddesinin birinci fıkrasında belirtilen eylemlerden dolayı uyarma, ikinci fıkrasında belirtilen eylemlerden dolayı kınama cezası verileceği belirtilmiş ve bu cezalar eylemlerin niteliğine göre sıralanmıştır.

Kınama cezasının kurumun en üst amiri tarafından verilip uygulanması karşısında uyarma cezasının da kurumun en üst amiri tarafından verilip uygulanması gerekecektir. Yapılan değişiklikle bu husus sağlanmış olacaktır.

Madde 5- 5275 sayılı Kanununun 59 uncu maddesinin dördüncü fıkrası değiştirilmek suretiyle 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 220 inci, dördüncü kısım dördüncü ve beşinci bölümlerinde yer alan suçlardan mahkûm olan hükümlüler ile avukatları arasındaki ilişkiler düzenlenmiştir. Maddede belirtilen suçlardan hükümlülerin avukatlar ile görüşmelerinde suç işlendiğinin veya infaz kurumunun güvenliğini tehlikeye düşürdüğünün veya terör örgütü veya diğer suç örgütleri mensuplarının haberleşmelerine aracılık ettiğinin belirlenmesi halinde Cumhuriyet başsavcılığının istemi ve infaz hâkiminin kararıyla belirlenecek bir görevli görüşmede hazır bulundurulabileceği gibi bu kişilerin avukatlarına verdiği veya avukatlarınca bu kişilere verilen belgeler infaz hâkimince incelenebilecektir. Yapılan inceleme sonucu infaz hâkimi belgenin kısmen veya tamamen verilmemesine ya da verilmemesine karar verilebilecektir. Bu karara karşı ilgililer 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu gereğince itiraz edebileceklerdir.

Maddenin beşinci fıkrasının başına ise Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önündeki yargılama sürecine katılan kişilere ilişkin, tükemizin de 05/05/2004 tarihli ve 5166 sayılı Kanunla uygun bulunduğu ve 01/07/2004 tarihinde Bakanlar Kurulunca onaylandığı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Önünde Yargılama Sürecine Katılan kişilere ilişkin Avrupa Sözleşmesinin 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendine paralel olarak yabancı uyruklu avukatların hükümlülerle görüşmesi konusunda Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerin uygulanması benimsenmiş ayrıca bu hakkın diğer devletler tarafından Türk uyruklu avukatlara da uygulanması için karşılıklılık esası getirilmiştir.

Madde 6- 5275 sayılı Kanununun 68 inci maddesinde hükümlünün mektup, faks ve telgrafları alma ve gönderme hakkı düzenlenmiştir.

Hükümlü tarafından resmi makamlara veya savunması için avukatına gönderilen mektup, faks ve telgraflar denetime tâbi olmayacaktır. Ancak, avukatlar tarafından hükümlüye gönderilen veya hükümlünün avukatına gönderdiği mektup, faks ve telgrafların gönderilmesi veya verilmesi kurumun asayiş ve güvenliğini tehlikeye düşürmesi, görevlileri hedef göstermesi, terör ve çıkar amaçlı suç örgütü veya diğer suç örgütü mensuplarının örgütsel haberleşmeleri amacıyla ayrıca kişi veya kuruluşları paniğe yöneltecek yalan ve yanlış bilgileri, tehdit ve hakareti içermesi hâlinde, infaz hâkimliği kararıyla kısıtlanabilecek ve bu karara karşı ilgililer 4675 sayılı Kanuna göre itiraz edebileceklerdir.

İngiltere'nin konu ile ilgili mevzuatı olan 1999 tarihli "Cezaevi Kuralları Kanunu"nun (1999, No: 728), "Hükümlü ve Tutukluların Hukukî Danışmanları ve Mahkemeler ile Yazışmaları" başlıklı 39 uncu maddesi ve "İdari Talimatnamesinde"; hükümlü ve tutukluların yazışmalarının yasadışı içeriğe veya eke sahip olduğu, içeriğinin cezaevi güvenliğini tehlikeye düşürdüğü ya da bizatihi suç teşkil ettiği yönünde makul gerekçe olduğuna inanılması durumlarında cezaevi müdürü tarafından, bu yazışmaların açılabilmesi, okunabilmesi ve alıkonulabilmesi mümkün bulunmaktadır. Oysa hukukumuzda burada getirilen düzenleme ile sadece maddede belirtilen sınırlı hallerde İngiltere'den daha teminatlı bir şekilde yazışmaların denetlenmesinde yetki idari bir makama değil, bizzat infaz hakimliğine verilmektedir.

Madde 7- 5275 sayılı Kanununun 106 nci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan düzenlemede çocuklar hakkında verilen adli para cezası ile kısa süreli hapis cezasından çevrilen adli para cezasının ödenmemesi halinde, bu cezaların hapse çevrilemeyeceği belirtilmiştir. Bu hükmün, çocuklar dışındaki hükümlülere verilen kısa süreli hapis cezalarını da kapsayabileceği ve uygulamada tereddüte yol açabileceği, ayrıca 5237 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin dördüncü fıkrası hükmüyle de uyumlu hale gelmesi için tasarıda belirtilen şekilde sadece çocuklara münhasır olarak düzenleme yapılması amaçlanmıştır.

Madde 8- 5275 sayılı Kanununun 107 nci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan, koşullu salıverilme süresinin hesaplanmasında hükümlünün onsekiz yaşını dolduruncaya kadar infaz kurumunda geçirdiği bir gün, iki gün olarak dikkate alınır hükmünde geçen "onsekiz ibaresi "onbeş" olarak değiştirilerek uygulamadaki adaletsizliklerin önüne geçilmek istenmiş ve onbeş yaşını doldurmayan çocuklar açısından da lehe bir düzenleme getirilmesi amaçlanmıştır.

Ayrıca maddenin onüçüncü fıkrasının (b) bendinde yapılması öngörülen değişiklikle uygulamada meydana gelebilecek tereddütler giderilmiş olacaktır.

Madde 9- 5275 sayılı Kanunun 108 inci maddesinin dördüncü fıkrasına eklenen bu hüküm ile, koşullu salıverilme hükümlerinden yararlanan mükerrirler hakkında cezanın infazının tamamlanmasından sonra denetim süresi uygulanıp uygulanmayacağı mahkemenin takdirine bırakılmıştır.

Madde 10- 5275 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle kadın veya altmışbeş yaşını bitirmiş hükümlülerin mahkum oldukları altı ay ve daha az süreli hapis cezasının konutunda çektirilmesine hükmü veren mahkeme veya hükümlü başka yerde bulunuyor ise o yerde bulunan aynı derecedeki mahkemece karar verileceği hükmü getirilmiştir.

Madde 11- Yürürlük maddesidir.

Madde 12- Yürütme maddesidir.

CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. - 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 9 uncu maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(5) Müebbet hapis cezasına hükümlülerden, 107 nci maddede belirtilen koşullu salıverilme süresinin üçte ikisini, süreli hapis cezasına hükümlülerden toplam cezalarının üçte birini, üçüncü fıkrada belirtilen hükümlülerden geriye kalan toplam cezalarının üçte birini bu kurumlarda geçirerek iyi hâl gösterenlerin, tutum ve kişiliklerine uygun diğer ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine karar verilebilir.”

MADDE 2.- 5275 sayılı Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendine aşağıdaki cümle eklenmiş ve üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi madde metninden çıkartılmıştır.

“Ancak, yapılan gözlem ve sınıflandırma sonunda idare ve gözlem kurulunca aynı ceza infaz kurumunda veya bağlı mülhakat ceza infaz kurumlarında kalması uygun bulunan hükümlülerin dosyaları Bakanlığa gönderilmez ve cezalarının infazına buldukları veya Cumhuriyet başsavcılığınca gönderilecekleri mülhakat ceza infaz kurumlarında devam olunur.”

MADDE 3.- 5275 sayılı Kanununun 31 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) İyi halli hükümlüler, idare ve gözlem kurulu kararı ile, kurum yönetimi tarafından durumlarına uygun kurum içi hizmetlerde çalıştırılabilir. Çocuk hükümlüler, kendi yaşam alanları veya eğitsel amaçlar dışında çalıştırılmazlar.”

MADDE 4.- 5275 sayılı Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Uyarma, kınama ve bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma cezaları kurumun en üst amiri tarafından verilir ve uygulanır.”

MADDE 5- 5275 sayılı Kanununun 59 uncu maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve beşinci fıkranın başına “Türkiye Cumhuriyetinin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere ve karşılıklılık esasına uygun olmak koşuluyla,” ibaresi eklenmiştir.

“(4) Avukatların savunmaya ilişkin belgeleri, dosyaları ve müvekkilleri ile yaptıkları konuşmaların kayıtları incelemeye tâbi tutulamaz. Ancak, 5237 sayılı Kanununun 220 nci, İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü ve Beşinci Bölümlerinde yer alan suçlardan mahkûm olan hükümlülerin avukatları ile ilişkisi; konusu suç teşkil eden fiilleri işlediğinin, infaz kurumunun güvenliğini tehlikeye düşürdüğünün, terör örgütü veya diğer suç örgütleri mensuplarının örgütsel amaçlı haberleşmelerine aracılık ettiğinin belirlenmesi halinde, Cumhuriyet başsavcılığının istemi ve infaz hâkiminin kararıyla, bir görevli görüşmede hazır

bulundurulabileceği gibi bu kişilerin avukatlarına verdiği veya avukatlarınca bu kişilere verilen belgeler infaz hâkimince incelenebilir. İnfaz hâkimi belgenin kısmen veya tamamen verilmesine veya verilmemesine karar verir. Bu karara karşı ilgililer, 4675 sayılı Kanuna göre itiraz edebilirler.”

MADDE 6.- 5275 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, resmî makamlar dışında hükümlü tarafından veya hükümlüye, mektup, faks ve telgrafların gönderilmesi veya verilmesi, üçüncü fıkra da belirtilen sebeplerle, infaz hâkimliği kararıyla kısıtlanabilir. Bu karara karşı ilgililer, 4675 sayılı Kanuna göre itiraz edebilir.”

MADDE 7.- 5275 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(4) Çocuklar hakkında hükmedilen; adli para cezası ile hapis cezasından çevrilen adli para cezasının ödenmemesi hâlinde, bu cezalar hapse çevrilemez. Bu takdirde onbirinci fıkra hükmü uygulanır.”

MADDE 8.- 5275 sayılı Kanunun 107 nci maddesinin beşinci fıkrasında geçen “onsekiz” ibaresi “onbeş” olarak ve onüçüncü fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Yükümlülüklerine aykırı davranması hâlinde, bu yükümlülükler uymama tarihi ile hakederek salıverilme tarihi arasındaki süreyi geçmemek koşuluyla takdir edilecek bir sürenin,”

MADDE 9.- 5275 sayılı Kanunun 108 inci maddesinin dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, koşullu salıverilme hükümlerinden yararlanan mükerrirler hakkında cezanın infazının tamamlanmasından sonra denetim süresi uygulanıp uygulanmayacağı mahkemece takdir olunur.”

MADDE 10.- 5275 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Kadın veya altmışbeş yaşını bitirmiş hükümlülerin mahkûm oldukları altı ay veya daha az süreli hapis cezasının konutunda çektirilmesine hükmü veren mahkeme veya hükümlü başka bir yerde bulunuyorsa o yerde bulunan aynı derecedeki mahkemece karar verilebilir.”

MADDE 11.- Bu Kanun, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 12.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

